

Jozef bij Potifar

Achtergrondinformatie:

Jozef is een jongen van 17 jaar. Hij is geboren in Haran en geëmigreerd toen hij een jaar of 6 was naar Kanaän, het land waar zijn vader vandaan kwam. Hiervoor moest hij met het gezin waar hij in geboren is zo'n 800 kilometer lopen. Toen ze in Kanaän aankwamen stierf zijn moeder tijdens de geboorte van zijn broertje Benjamin.

Jozef heeft ook 11 oudere halfbroers en een halfzus.

Maar zijn broers hebben een hekel aan hem omdat ze zien dat vader Jakob veel van Jozef houdt. Jozef krijgt als enige een prachtige jas van vader, een pronkgewaad staat er in de Bijbel. Jozef draagt deze jas veel.

De broers vinden het ook irritant dat Jozef vertelt dat hij droomt dat iedereen voor hem buigt. Spottend noemen ze hem daarom 'de meesterdromer'.

Op een dag, als de broers de kudde weiden, zien ze Jozef in de verte aankomen. Hij valt op door zijn kleurige jas. Ze beramen een plan om hem te doden. Maar dat gaat Ruben, de oudste, toch te ver. 'Laten we hem in een put gooien' zegt hij. Hij denkt: dan haal ik hem er later wel uit om hem naar vader te brengen.

Als Jozef bij zijn broers aankomen, grijpen ze hem. Ze trekken hem zijn jas uit en ze gooien hem in een put. Als Jozef in de put zit gaat Ruben even bij de anderen vandaan.

De overige broers zien een karavaan aankomen, het zijn Ismaëlieten die handelswaar naar Egypte brengen. Ze trekken Jozef uit de put en verkopen hem aan de handelaars. Die nemen Jozef mee en verkopen hem in Egypte aan Potifar.

We lezen uit de Bijbel: Genesis 39:1-23

Genesis 39

1 Jozef was dus naar Egypte gebracht. Potifar, hoveling van de farao, het hoofd van de lijfwacht, een Egyptische man, kocht hem uit de hand van de Ismaëlieten, die hem daarheen gebracht hadden. 2 De HEERE was met Jozef, zodat hij een voorspoedig man was; en hij bleef in het huis van zijn heer, de Egyptenaar. 3 En toen zijn heer zag dat de HEERE met hem was en dat de HEERE alles wat hij deed door zijn hand voorspoedig deed verlopen, 4 vond Jozef genade in zijn ogen, en mocht hij hem bedienen. Potifar stelde hem aan over zijn huis, en alles wat hij had, gaf hij in zijn hand. 5 En het gebeurde vanaf het moment dat hij hem over zijn huis en alles wat hij had, had aangesteld, dat de HEERE het huis van de Egyptenaar omwille van Jozef zegende. Ja, de zegen van de HEERE rustte op alles wat hij bezat, zowel in het huis als op het land. 6 Hij liet alles wat hij bezat in de hand van Jozef, zodat hij, met hem naast zich, nergens anders meer kennis van nam dan van het brood dat hij at. Jozef nu was mooi van gestalte en knap om te zien. 7 En het gebeurde na deze dingen dat de vrouw van zijn heer haar oog op Jozef liet vallen en zei: Slaap met mij. 8 Maar hij weigerde en zei tegen de vrouw van zijn heer: Zie, mijn heer neemt, met mij naast zich, geen kennis meer van wat er in dit huis gebeurt, en alles wat hij heeft, heeft hij in mijn hand gegeven. 9 Niemand heeft meer aanzien in dit huis dan ik; en hij heeft mij niets onthouden dan alleen u, omdat u zijn vrouw bent. Hoe zou ik dan dit grote kwaad kunnen doen en zondigen tegen God? 10 En het gebeurde, toen zij Jozef dag in dag uit aansprak en hij niet

naar haar luisterde om met haar te slapen en bij haar te zijn, 11 dat het op zekere dag gebeurde, toen hij het huis binnenkwam om zijn werk te doen en niemand van de mensen van het huis daar in huis was, 12 dat zij hem bij zijn kleed pakte en zei: Slaap met me. Maar hij liet zijn kleed in haar hand achter, vluchtte en ging naar buiten. 13 En het gebeurde, toen zij zag dat hij zijn kleed in haar hand achtergelaten had en naar buiten gevlucht was, 14 dat zij de mensen van haar huis riep, en tegen hen zei: Zie, hij heeft een Hebreeuwse man bij ons in huis gebracht om de spot met ons te drijven. Hij is naar mij toe gekomen om met mij te slapen, maar ik heb met luide stem geroepen. 15 En het gebeurde, toen hij hoorde dat ik luid begon te roepen, dat hij zijn kleed bij mij achterliet, vluchtte en naar buiten ging. 16 Zij liet zijn kleed bij zich liggen, totdat zijn heer thuiskwam, 17 en zij sprak tot hem met dezelfde woorden: De Hebreeuwse slaaf die je bij ons in huis gebracht hebt, is bij mij gekomen om de spot met mij te drijven. 18 En het gebeurde, toen ik luid begon te roepen, dat hij zijn kleed bij mij achterliet en naar buiten vluchtte. 19 En het gebeurde, toen zijn heer de woorden hoorde die zijn vrouw tot hem sprak: Zoals ik het zeg, heeft jouw slaaf met mij gedaan, dat hij in woede ontstak. 20 En de heer van Jozef greep hem en leverde hem over in de gevangenis, de plaats waar de gevangenen van de koning gevangenzaten. Zo zat hij daar in de gevangenis. 21 Maar de HEERE was met Jozef en bewees hem Zijn goedertierenheid; Hij gaf hem genade in de ogen van het hoofd van de gevangenis. 22 En het hoofd van de gevangenis gaf al de gevangenen die in de gevangenis waren, in de hand van Jozef; al het werk dat men daar deed, deed hij. 23 Het hoofd van de gevangenis zag naar geen enkel ding meer om van wat in zijn hand was, omdat de HEERE met hem was. Alles wat hij deed, liet de HEERE voorspoedig verlopen.

Bijbelstudie:

Jozef is gekocht door Potifar, een hoveling van de Farao. Hij krijgt taken in de huishouding. Arme Jozef, hij moet hard werken in een ver land waar hij de taal, cultuur en gebruiken niet kent. Maar God is met hem, en alles wat hij aanpakt lukt. Jozef heeft een goede en positieve instelling. Hij krijgt van Potifar al hoe meer taken en verantwoordelijkheden. En God zegent Potifars huis vanwege Jozef.

Het duurt niet lang of Jozef krijgt de leiding over heel de huishouding. Potifar laat alles aan Jozef over.

Jozef leert de taal en ontwikkelt allerlei leidinggevende vaardigheden.

Hij heeft een mooie carrière gemaakt en als slaaf het hoogst haalbare bereikt.

Dan komt er in het Bijbelverhaal een overgangszinnetje: 'Jozef is knap en ziet er goed uit'.

Het is een inleiding op wat komen gaat.

De vrouw van Potifar ziet Jozef groeien in zijn rol als huismeester. En ze ziet dat hij knap is. Ik kan me voorstellen dat ze in haar positie alles krijgt wat ze wil hebben. Ze knipt met haar vingers en meteen beginnen mensen te rennen voor haar.

En nu is haar oog op Jozef gevallen. 'Slaap met me', zegt ze. Maar Jozef is integer. Hij zegt: 'nee, dat kan ik niet doen want Potifar heeft alles wat hij heeft in mijn hand gegeven zodat ik er goed voor zorg. Alles, behalve u, want u bent mijn vrouw.'

Hier klinkt een echo van Genesis 3 waar Eva tegen de slang (de duivel) zegt: 'we mogen van de vruchten eten van alle bomen, behalve van de boom midden in de tuin.'

Jozef zegt er nog iets bij: 'wat u vraagt kan ik niet doen want dan zou ik iets doen wat God verschrikkelijk vindt.'

Is dat een zin die u, jij en ik uitspreek naar mensen die vragen of we een keuze willen maken waarvan we weten dat God het niet goed vindt?

Nemen we God sowieso in gedachten bij het nemen van beslissingen?

Of lijken we meer op de vrouw van Potifar: waar mijn oog op valt/waar mijn begeerte naar uitgaat, dat wil ik hebben?

Potifars vrouw neemt geen genoegen met Jozefs nee. En ze heeft al helemaal geen boodschap aan de God van Jozef. Dag in, dag uit probeert ze Jozef te verleiden.

Maar Jozef blijft standvastig. Hij blijft nee zeggen.

Op een dag, als Jozef alleen in huis is, pakt ze Jozef bij zijn kleed vast. In onze tijd zouden we zeggen: Me Too, grensoverschrijdend gedrag, seksuele intimidatie, lastigvallen en aanranding. Jozef rukt zich los en rent naar buiten. Zijn kleed blijft achter.

De vrouw weet dat ze Jozef niet kan krijgen en haar begeerte verandert in haat.

Ze begint te roepen, andere dienaren komen aanrennen en ze zegt dat Jozef haar wilde verleiden. Als bewijsstuk laat ze zijn kleed zien.

Dit zegt ze 's avonds ook tegen haar man, die woedend wordt.

Jozef mag niet reageren op de beschuldigingen. Hij wordt zonder proces het huis uitgezet en in de gevangenis gegooid.

Opnieuw denk ik: arme Jozef. Hoe kan het dat je het goede doet en dat het kwade je overkomt. Alweer heeft hij helemaal geen invloed en beslissen anderen over zijn leven.

Toch blijft Jozef een goede houding houden. Ook in de gevangenis zet hij zijn beste beentje voor. Misschien wel omdat ook hier God bij hem is. Wel vier keer lezen we dit zinnetje in dit Bijbelgedeelte. En ook hier in de gevangenis zegent God het werk van zijn handen.

Ook van de gevangenenbewaarder krijgt hij al hoe meer taken en verantwoordelijkheden. De bewaker hoeft zelf nergens meer aan te denken.

Ook al had Jozef een goede baan bij Potifar, dat was niet de plek waar God hem wilde hebben. Voor een tijd wel, om allerlei vaardigheden te leren. Maar God heeft een veel groter plan voor Jozef. Daarvoor moet hij bij de Farao terecht komen.

En omdat Potifar een hoveling van de koning is, is Jozef in de gevangenis terecht gekomen op de afdeling die hoorde bij het koninklijk paleis.

Omdat Jozef geen idee heeft hoe zijn leven er verder uit zal zien, doet hij wat op dat moment het beste is: zijn taken zo goed mogelijk uitvoeren en dicht bij God leven.

Wat is Jozef, op veel manieren, zo een voorbeeld voor ons.

Gebod: Heer, Jozef maakt veel mee in zijn leven. Er zijn veel mensen om hem heen die hem niet goed behandelen. Toch bent U bij hem, en zegent U het werk van zijn handen. Heer, U bent nog steeds dezelfde God: wilt U zich ontfermen over mensen die slachtoffer zijn van anderen. Wilt U hen helpen en hen liefde geven? Zodat deze mensen ook mogen ervaren dat U bij hen bent. Amen.

Vragen:

1A. De vrouw van Potifar begeert Jozef. Ze wil hem hebben en doet alles wat mogelijk is om hem te verleiden. Ook wij kunnen vandaag de dag door allerlei manieren verleid worden om verkeerde keuzes te maken. Op welke verschillende manieren kan dit gebeuren?

B. Hoe ga jij om met verleiding? Kun je standhouden zoals Jozef?

2A. Hoe ga jij om met begeerte/lust/als je oog ergens op is gevallen?

B. Kun je je daartegen verzetten? Hoe kun je voorkomen dat het zo groot wordt dat je alleen dat ene nog wilt hebben en dat het je helemaal in beslag neemt?

3. Eva zei: we mogen van alle bomen eten, behalve van die ene; en ze at er toch van.

Jozef zei: alles is in mijn hand gegeven behalve de vrouw en hij ging niet op haar verleidingen in.

Lijk jij meer op Eva of op Jozef?

4. Waarom zou God zo tegen overspel (vreemdgaan/ontrouw) zijn? (Het is zelfs 1 van de tien geboden)

5. Het goede doen en toch gestraft worden, hoe zou dat voor Jozef geweest zijn?

6. Hoe kan Jozef (eerst bij Potifar en later in de gevangenis) toch zo'n goede instelling houden?